

Nieuwsbrief geestelijke verzorging in de eerste lijn, uitgave oktober 2019

Vanaf eind februari 2019 zijn de netwerken palliatieve zorg gestart met de uitvoering van geestelijke zorg in de eerste lijn. In de regio Waardenland hebben we begin maart de kerngroep opgericht die voortvarend aan de slag is gegaan met het oppakken van deze opdracht. Hieronder volgt een update van de tot nu toe gedane stappen en bereikte doelen.

De Opdracht

Bij de vorming van het huidige kabinet is overeengekomen, dat tijdens deze kabinetsperiode een dekkend netwerk van geestelijk verzorgers in de eerste lijn opgezet wordt (Regerakkoord 10-10-2017). Daarvoor zijn middelen vrijgemaakt en het Rijk (ministerie van VWS) heeft er voor gekozen de subsidieregeling palliatieve terminale zorg te gebruiken als vehikel voor de financiering ervan. De reden is dat de netwerken palliatieve zorg al bekend zijn met geestelijke verzorging als onderdeel van de palliatieve zorg. Zo is geestelijke verzorging opgenomen in het Kwaliteitskader palliatieve zorg. Bij geestelijke verzorging gaat het vooral om de professionele begeleiding bij spirituele en levensvragen, maar ook om het benoemen van en begeleiden bij ethische vraagstukken in de zorg. De netwerken hebben al een bestaande infrastructuur, waarlangs de uitrol kan worden opgepakt.

De subsidie voor eerstelijns geestelijke verzorging is toegevoegd aan de subsidieregeling palliatieve terminale zorg. De netwerken palliatieve zorg zijn verzocht uitvoering te geven aan de opzet van geestelijk verzorgers in de eerste lijn.

Kaders

VWS geeft ruimte aan de palliatieve netwerken en hun penvoerders om naar eigen inzicht de geestelijke verzorging eerstelijns vorm te geven, binnen de kaders van de subsidieregeling.

Het inhoudelijke kader wordt gevormd door de benoemde doelgroep:

- mensen in de palliatieve fase van hun ziekteproces en
- mensen van 50 jaar en ouder (en hun naasten)

Verder heeft VWS samen met enkele vertegenwoordigers uit het veld drie subsidiabele activiteiten benoemd die voor subsidie in aanmerking komen:

- consulten
- deelname aan MDO
- verzorgen van scholing.

De subsidie staat alleen bekostiging van deze activiteiten toe. Daarnaast mogen penvoerders 2/7e deel van de beschikbare subsidie gebruiken voor de opzet en inrichting.

Regio

Om de eerstelijns geestelijke verzorging uit te werken is er per 1 maart een projectleider begonnen, Johanna Kleingeld, die samen met twee kartrekkers, Erik Groeneveld en Martine Wassenaar, van start is gegaan. De gegevens van de projectleider staan onder aan de brief. De afgelopen maanden hebben de volgende activiteiten plaatsgevonden

1. Voorbereiding

Landelijk ging men hard aan de slag om een ondersteuningsstructuur voor de netwerken op te zetten. Voor de netwerken was nog veel onduidelijk. Om richting te geven aan het opstarten van het proces heeft Fibula, de landelijke ondersteuningsorganisatie voor netwerken, in samenwerking met VWS en andere partijen, twee factsheets uitgebracht.

In de regio Waardenland is in maart een kerngroep geestelijke verzorging in de eerste lijn van start gegaan.

In deze groep, bestaande uit zes mensen, is veel voorbereidend werk gedaan om te komen tot een projectplan en de uitwerking van een stappenplan. Ook is in de kerngroep de opdracht opgepakt om in deze regio een Centrum voor Levensvragen (CvL) op te richten. Gaandeweg is er voor dit centrum een visie ontwikkeld.

2. Bijeenkomst

Om draagvlak te creëren en bekendheid te geven aan het project heeft er op 3 juli een bijeenkomst plaatsgevonden waarvoor de geestelijk verzorgers uit de regio Waardenland zijn uitgenodigd. Op dat moment is ook de vraag gesteld wie in dit project wilde participeren. Een aantal mensen heeft toen opgegeven graag te willen meewerken aan de uitvoering van de opdracht.

3. Het centrum voor levensvragen

Vanuit de kerngroep is er een visie ontwikkeld voor het centrum voor levensvragen. De groep was van mening dat de hulp die geboden werd niet alleen beperkt zou moeten blijven tot de groep die door VWS was benoemd. Het centrum zou er voor iedereen moeten zijn. De niet door VWS genoemde hulp zou met andere verworven subsidies kunnen worden aangeboden. Met die gedachten is er verder gewerkt. Er werd een bestuur op vrijwillige basis gevormd die zich in deze ontwikkeling konden vinden. Op 31 juli is statutair het centrum voor levensvragen Dordrecht / Gorinchem e.o. opgericht. Een mooie eerste stap naar een vaste structuur binnen de regio.

De start was gemaakt en de kerngroep werd opgeheven. De kartrekkers Martine Wassenaar en Erik Groeneveld zijn samen met de projectleider en het kersverse bestuur na de vakantie verder gegaan. Want veel aspecten over de invulling en organisatie van het centrum moet nog verder worden uitgedacht. Het bestuur hoopt voor het einde van het jaar het centrum operationeel te hebben zodat de eerste verwijzingen kunnen gaan plaatsvinden.

4. De praktijk, de Inrichting van een declaratie structuur en AO-IC

Vooralsnog mogen geestelijk verzorgers in de regio Waardenland (al dan niet in dienst van een organisatie) de gesprekken in de eerste lijn declareren als zij voldoen aan de subsidievoorwaarden die door VWS worden gesteld. Er zijn een aantal formulieren ontwikkeld voor registratie en uitbetaling van deze gesprekken. De projectleider heeft daarvoor via de penvoerder van het netwerk de betalingsinfrastructuur opgezet. Geestelijk verzorgers mogen met terugwerkende kracht tot 1-1-2019 hun gesprekken declareren.

De declaratieprocedure en de toelating daartoe is een samenhangend geheel van voorwaarden, inhoudelijke beschrijvingen en tarieven. Deze zijn met elkaar verbonden. Het idee is dat dit de kwaliteit zal bevorderen en sturing geeft aan diverse inhoudelijke en bedrijfsprocessen.

Gesprekken met mensen die buiten deze doelgroep vallen zullen mogelijk worden als het centrum voor levensvragen operationeel is en de, door het centrum eigen verworven subsidiegelden aanwezig zijn.

5. De werkgroepen

De opzet van de geestelijke verzorging in de eerste lijn functioneert als een project. Binnen deze projectorganisatie is een werkmodel ontstaan dat zich het best laat typeren als 'action learning', een methode van al werkende weg leren. Uitgangspunt is om de opzet en inrichting zo veel mogelijk aan te laten sluiten bij al bestaande initiatieven en de samenwerking te zoeken zodat er uiteindelijk een duidelijke structuur ontstaat voor ondersteuning op dit gebied.

Een ontwikkelgerichte aanpak is eigenlijk niet gebaat bij een projectmatige werkwijze, omdat een projectmatige werkwijze uit gaat van nauwkeurig omschreven acties,

risico's en beheersmaatregelen en faseringen. Wij werken meer vanuit een iteratief proces, met voortdurende nieuwe inzichten, die gevoed worden vanuit de praktijk. Daarbij past veel beter de genoemde aanpak van 'action learning'. En dat is de manier waarop geestelijke verzorging in de eerste lijn vorm krijgt.

Binnen het project zullen verschillende thema's worden opgepakt waarlangs de opzet en inrichting van geestelijke zorg in de eerste lijn vorm krijgt.

Er worden op dit moment twee werkgroepen opgestart:

1. Werkgroep scholing, met als opdracht om te komen tot een scholingsaanbod wat in 2020 kan worden uitgerold onder professionals in het veld.
2. Werkgroep PR die zich o.a. bezig gaat houden met het bekend maken van deze nieuwe ontwikkeling.

Het publiek is grotendeels onbekend met de mogelijkheden een beroep te doen op geestelijke verzorging in de eerstelijns. Daarom is het nodig de komende weken een communicatieplan te maken met als doel:

- algemeen: bekendheid te geven aan eerstelijns geestelijke verzorging en het soort vragen die daar mee samenhangen (de voorziening)
- specifiek: bekendheid te geven aan de infrastructuur, beschikbaarheid en Bereikbaarheid van geestelijke verzorgers (de personen)
- bijzonder: het signaleren en bespreekbaar maken van handelingsverlegenheid bij professionals als het gaat om zinervarings-, betekenisgevings- en levensvragen, vooral op het niveau van spiritualiteit.

Voor de beeldvorming is het een uitdaging om het concept 'geestelijke verzorging' vanuit een holistisch perspectief en ongeacht leeftijd te communiceren.

Mocht u naar aanleiding van deze nieuwsbrief vragen hebben dan kunt u deze stellen aan de projectleider Johanna Kleingeld. E-mail: j.kleingeld@drechtzorg.nl